

<p>Rauð flögg fyrir heilbrigðisþjónustu</p> <ul style="list-style-type: none"> - neðangreint gæti bent til þess að sjúklingur geti verið með erfðavandamál	
--	---

Almennar ábendingar fyrir starfsmenn í heilbrigðisþjónustu

Eitt eða fleiri af neðangreindu getur bent til þess að sjúklingur þinn sé í aukinni áhættu um að vera með erfðavandamál eða erfðasjúkdóm:

- Sjúkdómurinn kemur fram óvanalega snemma hjá sjúklingi
- Sjúkdómurinn er hjá því kyninu sem sjaldan fær hann (t.d. karl með brjóstakrabbamein)
- Umhverfistengdir þættir sem að jöfnu eru tengdir viðkomandi sjúkdómi eru ekki til staðar
- Sterk fjölskyldusaga um sjúkdóminn
- Sýnd sjúkdómsins er sterk
- Sjúklingurinn er með sjúkdóm í báðum samskonar líffærum (t.d. brjóstakrabbamein í báðum brjóstum).

Ábendingar varðandi krabbamein

Eftirfarandi getur bent til arfgengs brjósta- og eggjastokkakrabbameins

- Brjóstakrabbamein og/eð eggjastokkakrabbamein kemur fyrir hjá fleiri en einum náskyldum einstaklingi
- Krabbamein sem kom fyrir hjá óvanalega ungum einstaklingi (til dæmis brjóstakrabbamein hjá konu yngri en 40 ára)
- Brjósta- og eggjastokkakrabbamein hjá sömu manneskju
- Krabbamein í báðum brjóstum
- Karlmaður með brjóstakrabbamein

Eftirfarandi getur bent til arfgengs ristilkrabbameins

- Nokkrir skyldir fjölskyldumeðlimir hafa fengið ristilkrabbamein
- Ristilkrabbamein hjá óvanalega ungum einstaklingi
- Krabbamein í eggjastokkum eða lífhimnu sem tengist ristilkrabbameinum í sumum krabbameinsheilkennum, hjá sjúklingi eða ættingja
- Nokkur mismunandi krabbamein verða til samtímis í ristli

Rauð flögg sem tengjast hjartasjúkdómum

Eftirfarandi atriði gætu bent til arfgengs hjartasjúkdóms

- Sjúklingur sem greinir frá skyndidauða heilbrigs ungs ættingja
- Fjölskyldusaga um hjartsláttaróreglu, hjartasjúkdóma, yfirið, hjartaáfalls eða skyldra vandamála
- Ungur einstaklingur með óskýrða hjartsláttaróreglu, yfirið eða krampa
- Sjúklingur sem greinir frá því að ættingi hafi verið greindur með arfgengan hjartasjúkdóm

Rauð flögg varðandi meðgöngu og barneignir

Almennar upplýsingar

- Þegar um þungun er að ræða er oft þröngur tímarammi til að veita erfðaráðgjöf og erfðarannsókn ef parið vill það
- Sé annað foreldra með þekktan erfðasjúkdóm eða slíkur sjúkdómur er þekktur í fjölskyldunni, þarf stundum sérhæfða erfðaráðgjöf og staðfestingu á greiningu áður en hægt er að gera fósturgreiningu
- Best er að visa pari í erfðaheilbrigðisþjónustu áður en til þungunar kemur þegar um þekktan erfðasjúkdóm er að ræða
- Annars að láta erfðarfræðideildina vita af þunguninni snemma, helst fyrir 10. viku meðgöngu.

Rauð flögg vegna mögulegs víkjandi erfðasjúkdóms hjá fóstri

Hvaða þar sem er getur eignast barn með víkjandi erfðasjúkdóm. Líkur til þess að báðir foreldrar séu arfberar aukast ef:

- Það er fjölskyldusaga um sjúkdóminn í annarri eða báðum hliðum fjölskyldunnar
- Foreldrar eru líffræðilega skyldir (skyldleikasamband)
- Foreldarnir tilheyra þjóðarbroti þar sem er há tíðni ákveðinna sjúkdóma
- Það eru óvanalega margir arfberar í þjóðfélaginu sem foreldarnir tilheyra
- Foreldarnir koma úr þjóðfélagi sem er tiltölulega lítið (fátt fólk) og lítil blöndun utanaðkomandi hefur átt sér stað

Rauð flögg vegna gruns um erfðasjúkdóm hjá barni

Eftirfarandi gæti bent til þess að barn sé með erfðasjúkdóm

- Barnið þroskast ekki eðlilega, annað hvort líkamlega eða vitrænt
- Barnið er með margvíslega líkamlega fötlun
- Barnið er með svipuð vandamál og einhver annar eða aðrir í fjölskyldunni
- Barnið hefur óvanaleg útiltseinkenni, mjög ólíkt foreldrum sínum
- Barnið stækkar ekki eðlilega eða vex óvanalega hratt
- Barnið er með óvanalega lítið eða stórt höfuð
- Það er saga um endurtekin fósturlát í fjölskyldunni
- Barnið er með samsetningu ýmissa óvanalegra vandamála